

### 13. Bielsa Bibbers

‘Hoorde jij dat ook?’

‘Wat?’

‘Dat geluid, toen we door de tunnel fietsten.’

‘Wat voor geluid?’

‘Het leek wel of iemand de hele tijd aan het schreeuwen was, van heel ver weg ... zo’n weerkaatsende, holle schreeuw. Een bizar geluid.’

‘Volgens mij was ik dat.’

‘Jij?’

‘Ja, ik vond het zo eng, ik denk dat ik de hele weg mijn paniek van me af heb geschreeuwd.’

Dat was een paar jaar geleden. We fietsten toen door een lange, donkere tunnel, ergens in Zwitserland. Die tunnel staat nog op mijn netvlies gebrand. Die ervaring is nog zo levendig, zo afschrikwekkend en benauwend, dat als ik alleen maar aan een tunnel dénk, het klamme angstzweet me uitbreekt. En nu spookt de Bielsa Tunnel door mijn hoofd. Al dagen. Er is geen keus, we moeten deze tunnel door. Een alternatief om vanuit de Spaanse kant van de Pyreneeën naar Frankrijk te fietsen is er niet. Er zijn grofweg twee plaatsen waar we de Pyreneeën over kunnen steken. Op de heenweg, we begonnen ons rondje Pyreneeën in Frankrijk, kozen we voor de doorgang naar Spanje via St Jean-Pied-de-Port en Esnazu. Dat was een tocht over de bergen heen, waarbij overheerlijke en calorierijke *gateaux basques* ons hielpen de venijnige klimmetjes van 13 procent aan te kunnen. Nu op de weg terug, kunnen we niet boven langs, de tunnel is de enige optie. Gebak zal deze keer niet helpen. De tunnel is drie kilometer lang en heeft een stijgingspercentage van vijf procent. Aan de Franse zijde is er geen verlichting zodat de tunnel voor de helft aardedonker is. Voor mij belooft de drie kilometer die ons te wachten staat een eindeloze martelgang te worden. Ik durf niet uit te rekenen hoe lang we met dit stijgende traject bezig zullen zijn. In ieder geval te lang.

Ik durf niet, echt niet. Ik heb de bibbers, de Bielsa bibbers.

We staan op de camping in de Valle de Pineta, onze laatste halte voor de Bielsa Tunnel. Op de enorme camping speuren we naar een pick-up truck of een andere lift. Het zijn vruchteloze pogingen. De nacht valt. Ik slaap slecht. Deels is dat te danken aan de laatkomers op de camping. Een Spaanse familie komt ver na middernacht aan en probeert dan nog hun, gloednieuwe, tent op te zetten. Naast die van ons. De familie laat de koplampen van de auto de halve nacht op ons tentdoek schijnen, terwijl zij met z’n allen gepassioneerd met de tent in de weer zijn. Hun onderdak komt rechtstreeks uit de supermarkt en zit nog ongebruikt in de doos. De instructies voor het opzetten worden meerdere malen luid en langzaam voorgelezen, terwijl het geklungel met de tentstokken en de andere onderdelen hinderlijk lang aanhoudt. ‘Hier staat dat de rode stokken het eerste moeten...’ ‘Nee, dit wordt een heel ander model dan dat er op de doos staat...’ Het gestuntel en de discussies leiden me af van de gedachten die me anders ongetwijfeld uit de slaap zouden hebben gehouden, de gedachten aan de tunnel.

Ik fiets de stijgende kilometers over de A138 richting Franse grens met lood in de schoenen. Alsof ik naar mijn eigen doodvonnis fiets. Aan het eind van de klim ligt de door mij zo gevreesde Bielsa Tunnel. Vanochtend zijn we ook weer op zoek geweest naar een lift. Zonder succes. Onze pogingen om een bus of taxi te regelen waren eerder al op niets uitgelopen.

Het is een nationale feestdag, Maria Hemelvaart. Alles is anders dan normaal, veel bedrijven zijn gesloten. Er zat niets anders op dan op weg te gaan, naar de tunnelingang. Misschien hebben we daar meer geluk en stopt er een auto om ons uit ons lijden te verlossen. Maar nee. We kunnen hier de hele dag blijven zitten, een lift zullen we niet krijgen. Er zijn overwegend personenauto's op de weg. Met geen mogelijkheid kunnen onze twee zwaarbeladen fietsen hiermee vervoerd worden. Intussen gaapt het gat van de tunnel me aan ... het harde, galmende geluid van de auto's in de tunnel zet zich vast in mijn hoofd. Hoe langer ik hier blijf zitten, hoe beangstigender het wordt. Ik zoek wat afleiding in eten en drinken. Maar het is zaak de realiteit onder ogen te zien. We hebben geen andere keus dan het te riskeren. 'Ik blijf pal achter je fietsen, er kan je niets gebeuren', verzekert Henk me. Ik hoor het nauwelijks, ben te druk bezig moed te verzamelen. Zorgvuldig checken we onze lampjes en reflectiemateriaal. Naast onze reflecterende fietstassen hebben we ook zaklampen, knipperlichtjes, en reflecterende hesjes. We wagen het er op.



Mijn angst geldt met name de lange, donkere tunnels. In kleinere tunnels speelt het nauwelijks. Het moet te maken hebben met de galmende herrie, de verstikkende lucht, het gebrek aan zicht, de benauwende engte. Maar ook met de angst om me over te geven aan het donker, om de regie en controle los te laten. En de angst te moeten vertrouwen op het onzichtbare en ongrijpbare, op de onbekende staat van het wegdek en de rijstijl van anonieme automobilisten. In tunnels sta ik stijf van de paniek, ik kan met moeite bewegen en ademen. Alles blokkeert en kost kracht. Ik zou – hoe tegenstrijdig – het liefst alle controle uit handen willen geven en de verantwoordelijkheid voor een veilige overtocht aan een ander overlaten.

Ik ga voorop. Henk blijft zoals beloofd achter me fietsen. De eerste meters vallen mee. Er komt wel veel verkeer, maar de automobilisten rijden ons behoedzaam voorbij. Geen luid getoeter, gescheur of gejakker. Het blijft lastig, zelfs in het verlichte deel, om keurig rechts te blijven rijden. Door alle tegemoet komende lichtjes is het zicht slecht. Het klimmen kost kracht, ik zoek naar adem en een ritme. Langzaam maar zeker vorderen we. Overleggen is vanwege de herrie niet mogelijk. We moeten door. Het echte venijn zit in het Franse deel. Van het ene moment op het andere is het pikkedonker en zie ik geen hand voor ogen. Ik zie

niet waar de tunnelwand is, hoe de weg loopt of hoe de kwaliteit van de weg is. Zo mogelijk verkramp ik nog meer. We zijn halverwege. Stoppen is geen optie, te gevaarlijk, maar doorfietsen lijkt ook onmogelijk. 'En nu?' schreeuw ik tevergeefs naar Henk die me niet kan horen. Instinctief moet ik besloten hebben om toch door te zetten, want op een gegeven moment zie ik in de verte licht, het einde van de tunnel. Bibberend rijd ik het licht tegemoet. Eenmaal weer buiten, in het allesomvattende licht, kan ik nog niet bevatten dat we er doorheen zijn, heelhuids. Doodop ben ik. Leeggezogen in drie kilometer, in amper twintig minuten tijd. Henk dirigeert me naar een mooi stukje gras, een eindje verderop. Uitgeteld zet ik mijn fiets neer. Mijn lijf staat nog in een krampachtige houding. Langzaam ontdooi ik. Mijn trillende benen vinden steun op de grond, mijn buikspieren durven zich langzaam te ontspannen en mijn ademhaling toe te laten. Het koude zweet staat op mijn rug, een stekende pijn komt uit mijn verkrampte nek en schouders. Een paar minuten blijf ik bewegingloos staan. Dan schraap ik mijn keel die rauw en krukdroog aanvoelt na drie kilometer lang uitlaatgassen happen. Ik haal een paar keer diep adem en zwaai in een opwelling mijn armen in de lucht. De ontlading volgt als ik, compleet met een roffel op mijn borst, een Tarzanachtige oerkreet uitstoot, die uit mijn tenen lijkt te komen. 'Wooaaahhh wooaaahhhaahah!', brul ik zo hard ik kan. Het is de kreet van de overwinning, op mezelf. Met een diepe zucht en een beetje giechel laat ik me in het gras vallen. Henk haalt een stuk cake tevoorschijn, om de goede afloop te vieren. Een innige kus is zijn beloning. Het fraaie uitzicht over het Franse land dringt langzaam maar zeker tot me door. Morgen staan de Col d'Aspin en de Col du Tourmalet op het programma. Nu ik de tunnel heb bedwongen kan ik alles aan. Het beklimmen van deze twee bergen is bij 'Bielsa' vergeleken een makkie. Ik voel me sterk en licht. Ik heb er zin in.



*Fietsen door een tunnel, in de Pyreneeën.*

*Frankrijk en Spanje: Rondrit vanuit Argèles-Gazost, via o.a. Arrens, Eaux-Bonnes, St. Jean-Pied-de-Port, Espinal, Bielsa, Arreau en Gavarnie. 2000.*